



DELAVCI

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/II.

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.— Za članstvo izvod po 1.10 Din.

Oglaš po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije so poštne proste.

Redukcija rudarjev.

Zidovski kapitalisti ženejo rudarje v lakoto in obup. — Trboveljska družba odpustila 500 rudarjev! — TPD obeta nadaljne redukcije. — To je le manever za znižanje delavskih plač. — Delavstvo, vkup!

Trboveljska premogokopna družba je odpustila 500 rudarjev. Ko je skušala naša organizacija intervenirati v korist odpuščenih, je dobila obvestilo, da je to šele začetek in da pridejo še vse težji udarci. EkspONENTI trboveljskih delničarjev so delali rentabilitetne račune in so ugotovili, da jim konvenira, ako vržejo 1. marca t. l. 3000 rudarjev na cesto, vrhu tega pa ostalemu delavstvu ob priliki, ko bodo ogroženi od te brezposelne armade, plače znižajo in delovni čas podaljšajo.

Delavski zaupniki so skušali dopovedati družbi, da človek vendarle ni stroj, ki se ga vrže med staro šaro, ako je to za delničarje dobičkonosno in da je treba reševati taka vprašanja tudi z ozirom na človeške eksistence. A ves njihov trud je bil zaman.

Pogajanja, ki so jih vodili delavski zaupniki dne 18. in 22. t. m. z zastopniki družbe, so potekla brez znatnejših pozitivnih uspehov. Delavski zaupniki bi ne bili več delavski zaupniki, ako bi pristali na zahteve družbe.

Družba je izjavila, da bo z redukcijami nadaljevala. Ves dnevni kop bo izročila stavbnemu podjetju Dukič, ki bo predvidno več sto delavcev na novo odpustilo, pri tem pa skušalo produkcijo dvigniti.

Kdor pozna delovne razmere pri Dukičevem podjetju v Trbovljah — njegovemu revirju pravimo Sibirija — kdor ve, kako izrabljajo tam delovno silo, ta razume pomen teh ukrepov. Delavski zaupniki pa so odločno ugovarjali vsakim nadaljnjim redukcijam.

Če ni drugega izhoda, so smatrali skrajšano delo za manjše zlo. Družba pa je izjavila, da bo pri Dukiču dalje reducirala, poleg tega pa še skrajšano delala. Pri vsem tem pa je, da bo še plače znižala.

Če znaša danes povprečni mesečni zaslužek rudarjev 1000 do 1100 Din, bo moral živeti rudar v bodoče s 700 dinarji na mesec, ker bo plačan samo za tretjino delovnega časa. A še to se mu hoče znižati!

Res je sicer, da je naš premog dražji, kakor na svetovnem trgu in da to ni normalen pojav, res je pa tudi, da država domačo rudarsko industrijo v veliki meri ščiti in da bi moral biti premog cenejši, ako ne bi država TPD dovolila tako neomejeno izkoriščanje in kopičenje milijonskega profita.

Ugotavljamo: Sklepov, kakor jih je napravil upravni odbor Trboveljske premogokopne družbe, ni narekovala neodločljiva nujnost.

Ti sklepi so tipičen primer brezobzirnosti kapitalizma, ki misli, da za njegov profitarški pohlep ni več nobenih mej.

Gospodje pri Trboveljski družbi pa naj si zapomnijo, da poči vsak lok, ki je prenapet.

Varajo se, ako mislijo, da se bodo vršile take obsežne redukcije brez kontrole najširše javnosti in brez najskrajnejšega odpora proletariata.

Kam naj gre 6000 rok, ki ostanejo nagomilane v dolini, kjer ne morejo najti ne dela ne zaslužka?

Delavska zbornica posreduje za rudarje.

Anketa v Ljubljani. — S. Uratnik, tajnik delavske zbornice, nastopa proti TPD za rudarje. — »Zveza Rudarjev« trdno zastopa rudarske interese.

V četrtek, dne 18. februarja se je vršila pri ravnateljstvu Trbov. premogokopne družbe anketa o nameravani redukciji rudarjev.

Ankete so se udeležili zastopniki družbe in delavstva, razven njih pa kot zastopnik rudarske oblasti rudarski glavar Stergar, za Zvezo industrijcev dr. Golia, za Delavsko zbornico pa tajnik Filip Uratnik.

Ravnatelj Skubic je podal uvodno poročilo. Omenjal je krizo, ki jo občuti premogovna industrija skoro po celem svetu in dejal, da se kažejo že tudi pri nas občutni znaki te krize. Že h koncu leta 1925 je bilo opažati, da se oddaja premog mnogo težje kot prej. V januarju se je oddalo na trg le 138.000 ton premoga, medtem ko se ga je prodalo v januarju lanskega leta 161.000 ton. Še slabše pa bo v februarju.

Upravni odbor družbe se je o nastalem položaju dolgo posvetoval ter sklenil, vpeljati v trbovelj-

Ali naj gredo ljudje živi v grob? Kdo naj jim da sredstva za življenje? Ali država, ki predvideva za slične katastrofe širom cele države v državnem proračunu sramotno nizek znesek 150.000 Din?

Zato bo morala država zahtevati natančen vpogled v knjige Trboveljske premogokopne družbe.

Splošno znano je, da je Trboveljska družba zadnja leta delala večje profite kakor vsa druga kapitalistična podjetja.

S povojnimi prihranki bi mogla vzdrževati leto dni vse delavce, ki jih namerava odpustiti in aktivno sodelovati pri morebiti potrebnem odlivu delovne sile. To je njena dolžnost.

Trboveljski kapitalisti so črpali iz delovne sile rezerve, sedaj pa se nameravajo odvišnega delavstva otresti na tak način, kakor se pošten človek niti živali ne otrese, ki mu je pomagala ustvarjati bogastvo.

Delavstvo v težkih trenutkih živo občuti, kako usodno je zanj, da je v državi brez zadostnega političnega vpliva.

Nadeja pa se, da se bo zganila v trenutku, ko se lok prenapenja, vsa poštena javnost in da bo morala računati s tem tudi vlada. Kakor hitro pristopimo problemu dovolj blizu, bomo ugotovili, ne samo, da družba za omiljenje težke socialne katastrofe noče ničesar prispevati. — Ona hoče iti dalje, ona hoče iti v redukcijah tako daleč, da se bodo vpricho solz tisočev njeni profiti še povečali!

V nedeljo se je zbralo trboveljsko delavstvo na ogromnem javnem shodu, katerega se je udeležila večtisočglava množica.

V očeh mož smo videli gnev in odpor, v očeh žena in otročičev smo videli solze. In žuljave roke so se stisnile v grozeče pesti.

So sredstva, ki bi prevrnila temelje Vaših rentabilitetnih računov! Vse gospodarstvo družb je odvisno od državnega odjema premoga, od državne carinske in tarifne politike!

Zato bi družba z javnostjo in pritiskom države morala računati in bi računala z njim, ako bi imela voljo, da vsaj deloma zaščiti delavstvo.

Dogodki pa jo bodo prisilili, da se v stvar vmeša. Kajti vprašanje se bo postavilo tako: kdo naj sodeluje pri likvidaciji delovne krize v Trbovljah? Ali podjetje, ali država?

Tretje možnosti ni. — In če bi se nihče ne zganil in če bi bilo res mogoče, puščati tujim profitarjem na ljubo stotine naših otrok gladu umirati, vedite, da si pišete s tem svoj:

Mene, tekel, fares!

4000 rudarjev je v nedeljo na našem shodu protestiralo proti nečutenim, zločinskim naklepom Trboveljske premogokopne družbe.

12.000 rudarjev in vse ostalo delavstvo bo nastopilo za obrambo življenja rudarskih žena in otrok!

Proletariat, strni svoje vrste!

skih rudnikih delo v dveh tretjinah, — kar pomeni, da bi se tretjino delavcev moralo odpustiti.

Ta redukcija naj bi se začela izvajati že s prvim marcem. Razven tega namerava znižati družba delavske plače za približno 10 odstotkov.

Na to se je javil k besedi tajnik Delavske zbornice sodrug Uratnik, ki je zavzel sledeče stališče:

Trboveljska družba upravlja skoro dvajsetino brutodohodkov slovenskega narodnega gospodarstva. Zato se more upravičeno zahtevati, da se družba pri svojih ukrepih ne ozira samo na interese svojih delničarjev — temveč tudi na interese svojih delavcev in celokupnega našega gospodarstva.

Če stojimo pred ukrepi, ki pomenjajo celo socialno katastrofo — drugače odpusta 2000 do 3000 delavcev ne moremo imenovati — je gotovo potrebno, da se nas s točnimi številkami uveri, da je redukcija delavcev v resnici nujna.

Tega uverjenja pa nismo mogli dobiti niti na podlagi podatkov, ki smo jih zbirali pred to konferenco, niti iz današnjih izvajanj gospoda ravnatelja Trboveljske premogokopne družbe.

Predvsem naj bo omenjeno, da ne more biti niti govora o tem, da bi se bila potrošnja premoga dosežaj za eno tretjino zmanjšala, kakor bi utegnil kdo sklepati na podlagi predloga o redukciji.

V resnici se je oddalo premoga: leta 1923 1 milijon 103.992 ton, leta 1924 1,314.582 ton, leta 1925 1,242.951 ton. Povpraševanje se zmanjšuje šele zadnje mesece, a za enkrat še ne v tako velikem obsegu, da bi bili prisiljeni do tako delakosežnih ukrepov, kakor je odpust ene tretjine delavstva.

Z ozirom na vse to je treba, da na anketi predvsem ugotovimo:

Ali je sklep upravnega odbora glede redukcije delavcev končno veljaven?

Če ni, v koliko se bo dalo obseg nameravanih redukcij zmanjšati? Ako smo vse to ugotovili, moramo storiti vse korake, da se reduciranim pomaga.

Predvsem bi bilo potrebno, da bi se odposlala takoj delegacija v Francijo, kjer bi mogli po naših informacijah reducirani dobiti delo. Dalje bo treba preskrbeti, da podpre vlada vsaj tiste delavce, ki so podpore potrebni.

Po daljši debati, katere so se udeležili navzoči delavski delegati, rudarski glavar Stergar in tajnik Zveze industrijcev dr. Golia, je izjavil ravnatelj Trboveljske premogokopne družbe Skubic, da bi bila pripravljena izvesti družba redukcijo na ta način, da bi se uvedlo skrajšano delo in to na ta način, da bi praznovala ena tretjina po en teden skupaj.

Obenem je izjavil, da je družba prisiljena pri vsem tem še plače znižati, da bo pa skušala najti tudi v tem oziru način, do bodo interesi delavstva čim manj prizadeti.

Ker niso imeli delavski delegati nobenega pooblastila, da bi se o tem razgovarjali, so prosili, da se preloži termin za tozadevna pogajanja na poznejši čas.

Druga seja te ankete se je potem vršila v ponedeljek, 22. t. m.

Ravnatelj Skubic je pozval zastopnike delavstva, naj se izjavijo, v koliko so pripravljene akceptirati predlog Trboveljske družbe, kakor so bili predloženi na zadnji skupni razpravi, 8 t. m. V imenu rudarskega delavstva je nato sodrug Arh podal naslednjo izjavo:

»Delavstvo, zaposleno pri Trboveljski družbi, je na svojih shodih in zborih soglasno sprejelo nasledno izjavo:

1. Delavstvo pogojno pristane na kompromisni predlog, katerega je stavila delavska delegacija na anketi v Ljubljani dne 18. t. m., s pridržkom, da se prehodno v sporazumu z delavskimi zaupniki, da na dopust vse one delavce, kateri gospodarsko niso odvisni od zaslužka pri rudniku.

2. Odločno pa odklanja vsak predlog družbe v pogledu vsakršnega znižanja plač.

3. Zahtevo Trboveljske premogokopne družbe, da se izmenjava vrši na kraju, delavstvo ne more sprejeti, ker smatra to za podaljšanje delovnega časa za pol do 1 ure, kar je tudi v protislovju s sedaj obstoječim zakonom o zaščiti delavcev (poglavje o »Delovnem času«).

4. Vsako nadurno delo delavstvo odklanja in zahteva, da se vnesejo v pogodbo posebna določba, katera naj varujejo delavstvo vsakršnih tozadevnih šikan od strani svojih predpostavljanih, ako bi se branilo delati nadure.

5. Sedanji način izplačevanja naj ostane v veljavi.

6. Odločno odklanja nadalje vsako povišanje cen smodnika v breme zaposlenega delavstva.

Ravnatelj Skubic je z ozirom na to izjavo sodruha Arha takoj izjavil, da odklanja vsako nadaljno razpravo na podlagi te izjave.

Zastopnik rudarjev je koj nato zahteval, da se razprava vendar vrši, kajti če je mogla družba nemoteno utemeljevati in zagovarjati kolikor ji je bila volja nameravano redukcijo, imajo toliko bolj pravico utemeljevati svoj odklonilni predlog zastopniki delavstva samega in dolžnost družbe je, da to utemeljitev zvame na znanje. Ravnatelj Skubic je končno na to pristal in sodrug Arh je v daljšem govoru pojasnil zakaj smatrajo delavci, da so zahteve skozinskož neupravičene.

Iz njegovega govora povzemamo glavne momente, ki najbolj ilustrirajo stanje stvari ter pravilnost in upravičenost delavske odklonilne izjave.

Dosedaj je znašala povprečna temeljna plača z vsemi dokladami vred v I. kategoriji s 6 družinskimi člani Din 47.98 dnevno. Ako bi se predlog družbe uveljavil, tedaj bi znašala temeljna plača delavca I. kategorije dnevno Din 34.50, izgubil bi torej delavec že pri tem poprečno Din 13.50 ali 28 odstotkov dnevno. Če še vzamemo, da ima družba zaposlenih 7500 rudarjev, bi s tem pridobila pri vsakem šihitu Din 101.100, ali na 200 šihitov Din 20,220.000. Pri tem pa še ni všteta vsota, ki bi jo družba dobila

z znižanjem akordnih postavk in s tem v zvezi z odškodnino za strelivo.

Če bi pa obveljal predlog družbe, da bi se še poleg tega reducirali sihti za eno tretjino, to se pravi od 300 na 200 letno, potem bi znašala izguba na zaslužku od 100 delovnih dni, vstevši zgoraj navedenih 13.48 dinarjev, za katere kani sedaj družba obstoječe prejemke znižati, dnevno pri vsakem delavcu za Din 24.98 ali 25 odstotkov, celotno pri 7500 rudarjih pa 56 milijonov 205 tisoč dinarjev!

Če družba torej trdi, da je razprodaja premoga padla mesečno za 20.000 ton, znaša to letno 240.000 ton. Tona pa stane povprečno Din 276.25 Din, kar znaša letno 66.300.00 Din. V tem slučaju bi torej družba izgubila na svojem letnem dobičku Din 10 milijonov 95.000, delavstvo samo pa na svojem skupnem, itak pičlem zaslužku celih 56.205.000 Din.

Pri tem pa še niso všteti odbitki, ki se itak že odtegujejo delavcem pri plači, in sicer: davek na ročno delo 3.3 odstotkov, 0.5 odstotka taksni davek, 2.5 odstotkov odbitek za starostno zavarovanje, 5 odstotni odbitek za bolniško zavarovanje in drugi razni odtegljaji, kakor n. pr. globe, s katerimi družba prav nič ne varčuje. Od Din 24.98 dnevno, ki bi jih v slučaju redukcije in znižanja plač delavec zaslužil, bi se mu torej še odbilo najmanj 11 odstotkov, vsled česar bi poslej naš ubogi rudar **zaslužil dnevno kmaj Din 22.24!!!**

Naravno torej, da delavstvo ne more pristati na tako redukcijo in znižanje plač, naravno, da so delavski zastopniki tudi na tej anketi povedali jasno in odločno, da o takih in enakih predlogih družbe ne more biti govora.

Po nadaljni natančni utemeljitvi zastopnika Delavske zbornice in predsednika II. rudarske skupine Ivana Krušiča, ki sta vsestransko pojasnila ne-utemeljenost in neupravičenost družbinega predloga, je ravnatelj Skubic izjavil, da ne more pristati na odklonilno stališče zastopnikov rudarjev. **S to izjavo ravnatelja Skubice je bila razprava prekinjena in so bila pogajanja pretrgana.**

Kaj sedaj?

Nikakor se ne udati zločinskim zahtevam TPD!

Pozivamo vso pošteno javnost in državo, da zaščitijo življenja tisočev!

Delavci, TPD se sploh ne bi upala tako nastopati, če bi bili vsi organizirani v strokovnih organizacijah.

Zato pa vstopajte v strokovne organizacije!

Le tedaj bo naš boj uspešen.

Centralno tajništvo delavskih zbornic za rudarje.

Centralni tajnik delavskih zbornic, s. dr. Živko Topalović je posetil v nedeljo, dne 21. t. m. Trbovlje, da prouči položaj, ki nastaja vsled odpuščanja rudarjev in znižanja plač.

S. Topalović je odposlal na ministra socialne politike in na ministrstvo za šume in rude dopise sledeče vsebine:

Trboveljska premogokopna družba je pričela z organiziranim napadom na rudarske delavce. Ona je odpuščala 500 rudarjev in preti, da jih odpusti z 1. marcem t. l. še 300. Od onih, ki ostanejo v delu, pa zahteva, da priznajo redukcijo plač za 10 odstotkov in podaljšanje delovnega časa, kar naj bi se izvršilo na ta način, da bi se uvoz in izvoz iz rudnika ne vršil več na račun delovne dobe, temveč izven iste, s čemur bi se podaljšal delovni čas dejansko na 9 ur dnevno.

Gospod minister, v najkrajšem času Vam pošljem podatke, iz katerih se boste uverili, da se ta napad na rudarje, kojih položaj je notorično zelo beden, ne da obrazložiti z drugimi ekonomskimi razlogi, temveč edino s težnjo Trboveljske premogokopne družbe, da izkoristi trenutno slabšo konjunkturo v svrhu povečanja svojih dobičkov.

Rudarji, ki jih je zaposlenih v premogovnikih imenovane družbe okrog 9800, so nad postopanjem družbe vznemirjeni, kar je spričo preteče brezposelnosti razumljivo. Oni zahtevajo soglasno, da se ne sme nihče odpustiti, pač pa pristanejo v skrajnem slučaju nato, da bi del delavcev vsak mesec po teden dni praznoval, samo, da bi se preprečilo odpuste in obvarovalo propasti one, ki bi jih odpust zadel. Ako Trboveljska premogokopna družba niti na to ne pristane, potem je njen cilj popolnoma jasen.

Ogromno je prirodno bogastvo, ki ga je država prepustila Trboveljski premogokopni družbi, pri kateri je dve tretjini akcij v rokah inozemcev in je baš država glavni njen odjemalec, kajti njen konzum na premogur znaša nad 50 odstotkov. Država torej lahko prepreči to katastrofo rudarjev in je tudi nujno potrebno, da jo prepreči.

Gospod minister! Prosim Vas za nujno intervencijo. Predvsem Vas prosim, da v prvi vrsti odločno preprečite odpuste rudarjev in da ukrenete vse potrebno, da se vse že odpuščene zopet sprejme v delo in ako je za Trboveljsko premogokopno družbo nujno potrebno, da se produkcija omeji, da izvede družba organizacijo omejitve v vsakem slučaju v sporazumu z delavskimi zaupniki.

Sprejmite gospod minister zagotovilo mojega spoštovanja.

Beograd, dne 22. februarja 1926.

Za centralno tajništvo Delavskih zbornic:
Dr. Živko Topalović, tajnik.

Delavska zbornica ljubljanska se je obrnila na vse klube, v katerih so slovenski poslanci, s prošnjo, da posvetijo krizi vso pažnjo.

Ob enem jim je dala na razpolago obsežno statistično gradivo, ki jim bo omogočilo pravilno presojo nastali položaj.

Utrujmo bojne okope!

Volilni boj za delavsko zbornico je za nami. Ponosno zremo na svoje zmagovite sile. Toda niti za trenotek se ne smemo uspraviti v tem zmagoslavju! Nasprotno — takoj po prvi zmagovito izvojevani bitki se moramo prav resno pripraviti na bodoče, še težje boje.

ZDSZJ je dobila 30.000 glasov. Pa kaj nam pomagajo vsi ti glasovi, če ne bomo utrdili in razširili svojih organizacij. **30.000 članov je treba**, organiziranih, zavednih delavcev. Le ob zasloni močnih organizacij bo lahko najuspešneje delala za proletarske interese delavska delegacija v novi Delavski zbornici.

Ta volilna zmagaja je dala vsem sodrugom vzpodbudo za delo in vero v enotne strokovne organizacije vsem onim številnim množicam, ki so stale ob strani, ko so videle med delavskimi organizacijami le bratomorni boj. Ta uspeh je treba zagarantirati trajno. Ta prvi uspeh enotnih organizacij naj bo stopnja k nadaljnim, še lepšim zmagam.

Zato pa utrujemo in širimo svoje organizacije.

Utrudimo jih notranje! — To se pravi: Vzgojimo zavedne člane, uredimo ves svoj organizacijski aparat tako, da bo brezhibno funkcioniral! Nekateri mislijo, da morajo biti delavske organizacije večni diskusijski klubi. Diskusija je že dobra, kadar je na mestu. Neprestana diskusija in prepiranje pa razbija. **Mi moramo biti vojska**, ki je sposobna udariti in braniti se. Člani strokovnih organizacij moramo biti vojaki na bojni fronti proti kapitalu! Če bodo naše organizacije notranje, idejno in organizacijsko trdne, se bodo lahko razširile tudi na danes še neorganizirano delavsko množico.

Delati moramo **sistematično**, to se pravi utrjevati se na vseh straneh istočasno, pa ne nekje poriniti svojo fronto tako naprej, da smo naenkrat na drugem križu odrezani od rezerv. V vsakem kraju, kjer je več industrij, je treba gledati, da se razvijajo vse organizacije različnih industrijskih panog. Na tem je bolehalo doslej naše gibanje predvsem v mestih, kjer niso bile posamezne strokovne organizacije dovolj v medsebojni zvezi. To pomanjkljivost morajo odpraviti predvsem sodruzi v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptujju.

Zveze med posameznimi strokovnimi organizacijami enega kraja tvorijo

krajevni medstrokovni odbori.

Plenum krajevnega medstrokovnega odbora (KMO) tvorijo vsi odbori krajevnih strokovnih podružnic. Iz plenuma se pa izvoli izvrševalni odbor od 5—7 sodrugov. V plenumu se glasuje po številu članov organizacij, a v izvrševalnem odboru ima vsakdo po en glas. Plenum naj se sestaja redno mesečno in obravnava vsa skupna večja krajevna vprašanja strokovnega gibanja v svojem kraju. V slučaju kake posebne akcije se mora seveda plenum večkrat sestati.

KMO naj podpirajo v delu zlasti one podružnice, ki so najslabše; sklepajo o prireditvi predavanj ali strokovne šole, zbirajo štatistiko vseh podjetij in se sploh brigajo za enakomeren razvoj strokovnega gibanja v svojem kraju.

Izvrševalni odbor KMO naj se sestaja redno vsak teden, po potrebi tudi večkrat. Izvrševalni odbor ima izvrševati vse sklepe plenuma in redno obveščati o vsem gibanju Strokovno komisijo v Ljubljani.

Stroške za delo KMO nosijo podružnice, ki lahko v ta namen nalože 10 odstotni davek na članarino. Dalje naj si preskrbe KMO denarna sredstva z raznimi prireditvami.

Po vseh prizadetih krajih spravite torej takoj v gibanje krajevne medstrokovne odbore (KMO)!

Povečati je treba število članstva in to pri vseh zvezah! Vse delavce brez ozira na politično prepričanje je treba spraviti v enotne strokovne organizacije. Današnje število članstva je absolutno premajhno. Zlasti Zveza rudarjev mora narasti. Ustanoviti je treba strokovne organizacije v vseh onih krajih in tovarnah, kjer doslej še sploh niso obstajale! V tem oziru bo rezultat volitev zelo dober vodnik našim sodrugom. V volilnem boju smo vpostavili volilne odbore marsikje, kjer še ni bilo strokovnih organizacij. Povsod tu se morajo ustanoviti strokovne zveze.

Strokovna komisija je razposlala v tem času tozadevno okrožnico na vse podružnice in volilne odbore. Ta članek naj služi kot pojasnilo k tej okrožnici.

Sodrug! Delajte! Zbirajte člane! Kajti za bodoče boje je potrebna močna armada.

ZDSZJ bo morala predvsem izvojevati boj za: Izvedbo starostnega zavarovanja delavcev;

odpravo davka na ročno delo;

izvedbo volitev obratnih zaupnikov po vseh podjetjih in izvojevati priznanje teh zaupnikov s strani delodajalcev;

za državno in občinsko podporo brezposelnim;

za ureditev pravilnika bratovskih skladnic v smislu delavskih zahtev itd.

Korakajmo iz prve zmage v nove zmage! Delajmo za delavsko stvar! Utrudimo in povečajmo **enotne strokovne organizacije!**

Razdirači.

Strokovna konferenca o božiču je definitivno in soglasno odobrila strokovno zedinjenje in po predlogu posameznih strokovnih zvez izvolila Strokovno komisijo. Zedinjenje se je izvršilo na podlagi **proletarske demokracije**, to se pravi: spoštovanje sklepov kongresa, priznavanje na kongresu izvoljenih odborov in eventualna manjšina lojalno izvršuje sklepe večine. Vsi bistveni sklepi tivolske strokovne konference so bili soglasni, za vse važnejše resolucije in novo Strokovno komisijo je glasoval tudi sam s. Marcel Žorga.

Po strokovni konferenci se pa zberejo: Gustinčič, Hlebec, Peterkovič, Jaka Žorga, Kernauer in Kobler in ti se proglase za strokovno opozicijo in hkrati za grupo **okoli »DKL«**. **Niti eden od teh pa ni nikjer strokovno organiziran.**

Taka »strokovna opozicija« in »grupa okoli« pa pošilja potem v razne kraje svoje okrožnice glede strokovnih organizacij in pozivlja, da naj nje pokličejo za govornike in jih plačajo.

Pred skupščino bratovskih skladnic 14. februarja je že Strokovna komisija sama sklenila, da se skličejo shodi in konferenca rudarskih in kovinarskih delegatov v bratovski skladnici.

Ta slavna, nikjer organizirana »strokovna opozicija«, oziroma »grupa okoli« pa je razposlala 1. in 2. februarja na vse naše rudarske in kovinarske podružnice okrožnico, v kateri med drugim pravi sledeče:

»Zgleda, da Strokovna komisija ne bode hotela sklicati te shode, radi tega treba da z Vaše strani pride pritisk na njo. . . . Zahtevajte pravočasno naših referentov za te shode, ki morajo biti kriti s strani strokovnih organizacij glede stroškov.« (Ta »strokovna opozicija« govori tudi posebno »opozicionalno« slovenščino, kakor vidimo.)

Kaj se to pravi? S. Žorga se bo opravičeval, da so delali »pritisk« na akcijo. Pa ta izgovor ne drži. Taka okrožnica pomeni **rovarenje proti vrhovni inštanci izvoljeni na strok. kongresu**. Tako so to okrožnico tudi razumele podružnice in nas vprašale, od kedar je odgovorna za strokovno gibanje »grupa okoli«. Tako rovarjenje more delavskemu gibanju le škodovati in nikakor ne koristiti. Za Gustinčiča in Hlebca vemo, da ne čutita nobene ljubezni in nobene odgovornosti do delavske stvari. Morda bodo železničarji poboljšali s. Marcela Žorgo, ki je edini od cele te grupe strokovno organiziran.

Vsi razdirači naj pa vedó to, da ne bodo več razdrili enotnega strokovnega gibanja, temveč da bo nasprotno **enoten pokret pogajal neusmiljeno vse one, ki hočejo živeti od same »opozicije«** — to je razdiranja.

Zaboljšanje rudarskega pravilnika.

V nedeljo, dne 14. februarja se je vršila v Ljubljani seja glavnega odbora bratovskih skladnic. Na dnevnem redu je bilo poročilo upravnega načelstva in izprememba pravilnika. Po otvoritvi seje, kateži je predsedoval centralni ravnatelj TPD, se je oglašil delavski delegat iz Velenja g. Pevec ter predlagal, da se pravilnik, kar se tiče uprave, v toliko spremeni, da dobi delavstvo tudi po novem pravilniku v upravnem odboru dvetretjinsko večino, kakor jo ima dosedaj. Po kratki debati je dal predsednik predlog na glasovanje in ker so seveda zastopniki podjetij (večinoma rudniški ravnatelji) glasovali proti, je bilo enako število glasov za in proti. Predlog se odda v presojo ministrstvu šum in rud.

Za stare vpokojence so bili delavski delegati mnenja, naj ostane stališče delegatov glavnega upravnega odbora. K čl. 129. so namreč odborniki iz vrst zastopnikov zavarovanih članov predlagali sledeče: 1. Upravičencem, ki so prejeli rente že pred 1. januarjem 1925, se določijo rente najmanj v oni višini, ki odgovarja valoriziranim dajatvam, ki bi pripadale tem upravičencem po predpisih, veljavnih pred uzakonitvijo pravil. Pri tem je računati, da odgovarjajo dinarske ali kronske enote, ki jih ti predpisi navajajo, znesku 15.— Din (1 : 15). (Torej dobi starovpokojenec za vsako krono 15 krat toliko dinarjev.) Ako bi pa dobivali ti upravičenci z všteti draginjskimi dokladi dosedaj večje pokojninske dajatve, kakor bi jim pripadale po tem členu, prejemale tudi nadalje dajatve v dosedanji višini. 2. Pri vseh bratovskih skladnicah se ustanovijo rudarski podporni skladi, ki bodo stali pod upravo glavnih odborov bratovskih skladnic. Iz teh skladov bi se krili izdatki za onemogle rudarje, ki so stopili že pred uzakonitvijo pravil v pokoj.

Delodajalska delegacija je dala oddvojeno mišljenje, glasom katerega naj bi v kritje fondov za stare vpokojence ne prispevala samo podjetja, kakor dosedaj, temveč polovico podjetja in polovico delavci.

Vsi zastopniki podjetij so ostali pri svojih prejšnjih predlogih k čl. 130., da se za upokojence, vpokojene po 1. januarju 1925, določbe čl. 90. in 92., v kolikor ustvarjajo pravico do pokojnine, že na podlagi dosežene starosti in dobe članstva, ne bodo izvajale, temveč bo v tem času vsaka vpokojitev ve-

zana na pogoj, da se z zdravniško preiskavo ugotovi onemoglost člana, ki bi zahteval vpokojitev. Pokojnina bi se potem odmerjala za petletno dobo članstva z 20 odst., po desetletni dobi s 25 odst., po tridesetletni dobi s 65 odst. in po petinidesetletni dobi članstva z 80 odst. povprečnega kategorijskega zaslužka. Delavska delegacija pa stoji na stališču, da se dajatve in pravice, ki jih določa sedaj veljavni pravilnik (tridesetletna doba članstva 800.—Din pokojnine) ne smejo zmanjšati, ker dosega po pokojnine, kakor jih ta pravila predvidevajo, komaj minimum, ki je potreben za življenje vpokojencev.

V glavnem je bil pravilnik sprejet, kakor ga je predlagal glavni upravni odbor, s pridržki, kakor smo jih zgoraj navedli. Vse točke se bodo še obravnavale na anketi glavnega upravnega odbora na ministrstvu za šume in rude dne 1. marca 1926 v Beogradu, skupno z vsemi štirimi rudarskimi glavjarji in vsak posamezni glavni odbor bratovskih skladnic odposlje po dva delegata, enega od delodajalcev, enega izmed delojemalcev. Za Slovenijo je v to svrhu izbran za delavskega zastopnika s. Šober iz Zagorja in za namestnika s. Vinko Grabnar iz Trbovelj. TPD zastopa centralni ravnatelj družbe g. Skubic.

Vprašanje izboljšanja rudarskega pravilnika je stopilo v akuten stadij. Trboveljska premogokopna družba reducira delavstvo v velikih množinah.

Po sedaj veljavnem pravilniku prekinja daljša brezposelnost članstvo, tako da so reducirani rudarji v nevarnosti, da izgubijo že pridobljene članske pravice.

Spreminjalni predlog, kakor je od glavne skupščine bratovske skladnice za Slovenijo osvojen, upošteva tozadevno delavske spreminjalne predloge.

Izredne važnosti je, da se sedaj doseže, da potrdita spremembo pravilnika v smislu tega predloga tudi vlada in narodna skupščina.

S tem je prenešeno težišče akcije za izboljšanje pravilnika v Beograd.

Ko se je mudil v nedeljo v rudarskem revirju centralni tajnik Delavskih zbornic, s. Topalović, se je prepričal, kako velike važnosti je za nas izboljšanje rudarskega pravilnika.

Podvzel je takoj vse potrebne krake, da podpre čim najučinkoviteje tozadevne zahteve naših rudarjev.

Brezposelnost v mizarški stroki.

Da vlada sedaj občutna brezposelnost v lesni stroki po vseh lesnoindustrijskih krajih, zlasti pa v Ljubljani, to občutijo vsi mizarji. Velik vzrok te krize je, ker stalno delo počiva; večina podjetnikov pa izrablja to brezposelnost v svoje umazane namene na ta način, da odpusti delavca pod pretvezo, da ni dela za 1 ali 2 tedna. Tako si znajo g. izkoriščevalci delavstva pomagati, da lahko znižajo delavcem potem urne plače.

Nekaterim podjetnikom se je tudi delno že posrečilo to, da so začeli delavcem zniževati plače, to pa največ zaradi nepredvidnosti samih delavcev.

Mnogi, mnogi delavci so tega zniževanja pač sami krivi, ker dopuščajo podjetnikom, da se stopa z njimi kakor pač sami podjetniki hočejo — namesto, da bi vsak mizar, vsak delavec zahteval urno plačo po sklenjeni pogodbi. Seveda ostane raje gluhi in nem za to stvar, ker se boji, da ga ne vrže na cesto.

Ne ostane pa gluhi in nem za organizacijo. Zablavlja in kritizira, da je organizacija kriva, da so tako mizerne plače, organizacija se ne poteguje dovolj za nas itd.

Sodrug! Dovolj zabavljanja. Vsak sodrug naj pomisli, da je tudi on del organizacije! Treba se bo bolj vztrajno poprijeti naše strokovne organizacije, pripravljati se je treba na boje, kateri nas še čakajo. Krivice, katere se nam gode, se morajo popraviti. Zato pa ne zametujte organizacije! Organizirajte se!

Tovarniška zborovanja.

Izhodišče vsega delavčevega življenja je v tovarni. V tovarni dela delavec osem ali še več ur, da preživi samega sebe in svojo družino, v tovarni živi stalno v nekem nasprotstvu s podjetnikom, v tovarni so ves dan delavci skupaj, v tovarnah se kuje usoda človeštva.

Zato morajo biti naše strokovne organizacije v najtesnejši in stalni zvezi s tovarnami, to se pravi s tovarniškimi delavci. Prisluškovati morajo vsemu hotenju delavcev v tovarnah in tudi reagirati na vse delavske težnje.

V tovarne moramo prenesti težišče stojega dela! V tovarne moramo iti in organizirati delavce pod parolo:

Ena tovarna — ena strokovna organizacija!

Večina strokovnih podružnic misli, da je dovolj sklicati od časa do časa kako člansko zborovanje. Pa to ni res. Na člansko zborovanje ali pa na splošni javni delavski shod pride le po nekaj delavcev iz vsake tovarne in tu se obravnavajo le splošne zadeve.

Naše strokovne organizacije morajo redno sklicavati zborovanja za delavce posameznih tovarn in

tam obravnavati predvsem one zadeve, ki se tičejo delavcev dotične tovarne.

Tako bodo dobile vse strokovne podružnice najbolj živ kontakt z vsemi delavskimi masami, tako bo stalno naraščalo njihovo članstvo in napredovala njihova aktivnost.

Vilim Haramina:

III. redni kongres ORSJ.

Dne 4. aprila t. l. se bo vršil tretji redni kongres SDZJ (ORSJ) v Zagrebu. Na ta kongres bodo prišli delegati iz vseh pokrajin naše države, izvzemši Crne gore, koder predpogoji za snovanje strokovnih organizacij še niso podani. Že samo to, da se je ORSJ posrečilo svoje delovanje razširiti na vse pokrajine v državi, se mora zabeležiti kot velik uspeh. Ako ORSJ ne bi za delavski razred koristno delal, se tudi ne bi mogel razširiti na vse pokrajine v državi. Savez z poslednjih dveh letih ni vodil borbe ofenzivnega značaja, pač pa defenzivno borbo po danih razmerah in potrebi.

Gospodarska kriza, ki vlada v naši državi, je dovedla — in to ne samo naš Savez, temveč tudi vse ostale naše bratske saveze — do tega, da so branili z vsemi silami osemurni delovni čas; za priznanje delavskih zaupnikov; za organizacijo v podjetjih in svako izbojevano paro delavske plače, kar so podjetniki z vso silo hoteli delavcem odvzeti. ORSJ je v tej naporni borbi častno izvršil svojo nalogo. Savez je za delovni razred v industrijskih podjetjih, ki pridejo v njegov delokrog, rešil, kar se je rešiti dalo. V prihodnji številki »Radniškega Glasnika« bomo objavili poročilo savezne uprave, iz katerega bo razvidno ogromno delo, katerega je naš savez izvršil od zadnjega svojega kongresa v korist tovarniških delavcev cele države. Eno pa moramo že danes reči: Kongres se bo moral intenzivno baviti s vprašanjem, kako priti do potrebnih sredstev za bodoče borbe. Gospodarska kriza ne popušča, a s tem v zvezi tudi ne popušča delodajalska ofenziva na delavske pridobitve. Delodajalci, navajeni na ogromne dobičke, niso niti najmanj voljni od istih odstopiti. Oni si žele za vsako ceno obdržati svojo nadvrednost in če tudi na račun delavskih želodcev. Vprašanje, kako hočemo ustaviti nadaljni naval delodajalcev? To je treba rešiti. A to je mogoče samo na ta način, da se zbere potrebnih sredstev za nadaljno borbo.

Naš savez je bil na svojem zadnjem kongresu radodaren, ker je za nizke prispevke sklenil dati članom prilično visoke podpore in pri tem ni računal z gospodarsko krizo. Da je to resnično, nam dokazujejo naslednje številke: Od 1,275.628,27 Din dohodkov, katere je savez od zadnjega kongresa imel, je imel 1,268.376,33 Din izdatkov. Samo na brezposelnih, bolniških in potni podpori je bilo izplačanih 208.363,33 Din. Za stavke in mezna gibanja 204.562,50 Din; za tisk 95.022,70 Din; za agitacijo 46.002,10 Din; za kvoto GRSJ 35.896,10 Din; provizije podružnicam 112.882,65 Din; plače nameščenec in subvencije znašajo 377.438,82 Din; upravni stroški 92.022,50 Din; kongresi in seje 40.194,25 Din; za inventar 3100 Din in razni izdatki 52.690,07 Din.

Nenormalno je to, da se je za podpore več izdalo, kakor pa za stavke in mezna gibanja. Predvsem je nezdrav sklep zadnjega kongresa ORSJ, da se izplača bolniško podporo že prvi dan obolenja. Jaz sem bil proti temu in posrečilo se mi je, da je kongres sprejel v pravilnik ORSJ pod »razne osnove« v § 19 drugi odst. točka 2., ki se glasi: »V slučaju velike brezposelnosti ali kakega drugega razloga, sme savezna uprava za določen čas ustaviti izplačevanje bolniških podpor. To ustavitev pa mora savezna uprava objaviti članom v »Radniškem Glasniku« in navesti razloge za ustavitev.« Ta točka saveznega pravilnika je preprečila to, da savez nima ogromnega deficita, ki bi drugače nastal. Savezna uprava je bila prisiljena, da je na podlagi § 19. ustavila že meseca marca 1925 izplačevanje bolniških podpor, ker drugače bi prišel savez v jako neprijeten položaj. Ako bi se pa na kongresu bolniško podporo ukinito, ali vsaj uvedlo samo za one člane, ki so svojo podporo izčrpali pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev in še niso ozdravili, bi naš savez prištedil okoli 80.000 Din; katere je naš savez izplačal na bolniških podporah in to še kljub temu, da je izplačevanje ustavil že meseca marca 1925. Ako bi se denar, ki se je izplačal na bolniških podporah, porabil za stavke in mezna gibanja, bi članstvu prineslo veliko več koristi, kakor pa tako. Vem, da bo več delegatov in morda še celo kak član savezne uprave proti mojemu predlogu, katerega bom stavil kongresu za to, da se ojači naš savez in da bo zmožen kljubovati vsem navalom delodajalcev. Vsekakor se pa nadejam, da bo na kongresu zmagal zdrav razum, ako pa ne, bomo pa postali navadno podporno društvo. Treba je čisto hladno računati, ako želimo biti za borob sposobni. Brezposelnost in potna, kakor tudi pravovarstvena podpora naj ostane še v naprej v veljavi in to že zaradi tega, ker v naši državi še ni uvedena podpora za slučaj brezposelnosti. Brezposelnost podporo naj se pa začne izplačevati šele tedaj, ko je član že vso podporo izčrpal, ki mu jo je nudil Okrožni urad za zavarovanje delavcev in še ni okreval. Razume se, da bi se za take člane morala bolniška podpora znatno zvišati in moj predlog gre za tem, da se takim članom izplača podpora v višini brezposelnih podpor.

Lesni delavci in delovni čas.

V Sloveniji je zelo dobro razvita lesna industrija. Po mnogih lesnih industrijah se dela še vedno po 12—16 ur dnevno, dasi vlada na drugi strani občutna brezposelnost. Omeniti moramo, da ravno po takih podjetjih, kjer se dela po 12—16 ur dnevno, vlada velik teror nad delavci. Zakon o zaščiti delavcev ne velja za njih nič.

Ker gg. lesni industrijalci kratkomalo nočejo nikakor pripoznati, niti slišati o kakem zakonu o zaščiti delavcev, pozivljamo oblasti, zlasti pa **Inšpekcijo dela** v Ljubljani, da se ona nekoliko bolj zanima za stva. Mnenja smo, da edino Inšpekcija dela more napraviti red, odrediti more le ona, da gg. izkoriščevalci delavstva nekoliko bolj spoštujejo tudi naše zakone. Zakaj — če so za delavce predpisani zakoni, katere moramo izpolnjevati, zakaj ne bi izpolnjevali tudi gg. podjetniki delavčevih zakonov?

Navesti hočemo le nekatere take izkoriščevalce in izžemalce delavcev, ki se nič ne ozirajo na naše zakone: V Borovnici so lesne industrije: Kobi, Petrič, Majaron, Švigelj, družba »Krim« v Preserjih, Heinricher in Dolenc v Škofji loki, Scagnetti in Šiška v Ljubljani, ter še nešteto drugih.

Pozivljamo Inšpekcijo dela, da se enkrat zgane ter napravi red. Zaseduje naj imenovane podjetnike, katere pa naj tudi strogo kaznuje, ker to zaslužijo.

Pri gori imenovanih podjetjih so delavci popolnoma brezpravni. Ako delavec, kateremu se dela krivica, zahteva svojih pravic, se ga kratkomalo vrže na cesto. Dalje tudi, dasi je v zakonu o zaščiti delavcev predpisano, da morajo biti na vsakem podjetju obratni zaupniki, vendar tega ne dopustijo ti gg. izkoriščevalci, da bi delavci volili po svoji volji zaupnike. Če se pa morda najde med delavci delavca, ki hoče agitirati za strokovno organizacijo, tedaj postane takoj protidržaven element, in kaj se stori z njim? Vržejo ga na cesto, vbeleži se ga pa še v črno knjigo, da revež potem ne more dobiti nikjer več dela.

Da — tako se godi dandanes lesnim delavcem v naši svobodni državi.

Zato pozivljamo merodajne faktorje, zlasti Inšpekcijo dela, da odpro oči ter nekoliko pogledajo v to gadjo zalego nenasitnega kapitalizma. Inšpekcija dela je dolžna, štiti in varovati izkoriščane in zatirane. Dolžna je, štiti interese delavcev.

Vsem lesnim delavcem pa kličemo: Vsi brez strahu in bojzani v našo razredno strokovno organizacijo. Le potom naših strokovnih organizacij si bomo mogli raztrgati in razbiti verige, katere spletajo nad nami nenasitni kapitalisti.

Domači pregled.

Albert Thomas v Jugoslaviji.

Pretekle dni se je mudil v Jugoslaviji teden dni direktor Mednarodnega urada dela s. Albert Thomas. Mudil se je v Kragujevcu, kjer se je poročila njegova hči s sinom kragujevaškega trgovca. Na potu povratka se je zglasil pri zunanem ministru Ninčiču ter pri beograjski delavski zbornici, kjer je imel v soboto 6. februarja, ob priliki otvoritve delavske knjižnice in čitalnice, predavanje o delavski prosveti.

Kongres Općega Radniškega Saveza Jugoslavije se bo vršil 4. aprila t. l. v Zagrebu. Kongresu bodo prisostvovali delegati vseh pokrajin države, razen Črnogore. Iz finančnega poročila, ki bo predloženo kongresu, posnemamo, da je imel savez od zadnjega kongresa 1,275.628,27 D dohodkov in 1,268.376,33 D izdatkov. Na brezposelnih, bolniški in potni podpori je savez izdal 208.363,64 Din.

Protestni shodi URSSJ.

V zadnjem času je Ujedinjeni Radnički Sindikalni Savez Jugoslavije priredil v Srbiji, Bosni, Hercegovini in Hrvatski lepo število protestnih shodov proti socialni reakciji in ukinitju ministrstva za socialno politiko. Strokovne organizacije v Sloveniji so to akcijo nedavno že izvedle in bo ta akcija le izpopolnila akcijo, ki je bila započeta v Sloveniji.

Kongres tramvajskih delavcev.

Savez tramvajskih delavcev v Beogradu ima svoj kongres 28. marca t. l. v saveznih prostorih v Beogradu v kavarni pri »Električni centrali« z dnevnim redom: 1. otvoritev kongresa, 2. volitev verifikacijskega odbora, 3. konstituiranje, 4. poročilo o delu uprave saveza: a) tajnika, b) blagajnika in c) nadzorstva, 5. volitev nove uprave in nadzorstva, 6. vprašanja in predlogi.

Zmaga delavstva pri volitvah v sarajevsko delav. zbornico.

Pri volitvah v Delavsko zbornico za Bosno in Hercegovino, ki so se vršile začetkom februarja t. l., je bila vložena le lista Združene delavske strokovne zveze Jugoslavije, na kateri so kandidirali tudi zasebni in bančni nameščenci ter grafični delavci. S tem je bila v celoti izvoljena lista Združene delavske strokovne zveze Jugoslavije, ki bo veren predstavnik razpoložljiva delavstva v Bosni in Hercegovini.

Mednarodni pregled.

Rudarska internacionala

je zborovala v Zenevi 2. februarja pod predsedstvom sodr. Smiths-a. Zborovanja so se udeležili za nemške rudarje Dr. Berg, za francoske rudarje Quentin, za angleške rudarje Cook ter s. Albert Thomas za Mednarodni delovni urad. Na dnevnem redu so bila sledeča vprašanja: 1. Proučitev sedanje stanja mezdnih in delovnih pogojev v posameznih državah; 2. finančno in drugo podpiranje rudarjev v antracitnih revirjih v Združenih državah in 3. predlog za poslovnih red mednarodnega rudarskega kongresa, ki se bo vršil 9. avgusta t. l. v Krakovu.

Direktor Mednarodnega delovnega urada Thomas je poročal o nekaterih sklepih upravnega sveta Mednarodnega urada dela. S tem so odstranila nekatera nesporazumljena vprašanja nalog posebne komisije za rudarstvo, ki je bila ustanovljena kot organ upravnega sveta Mednarodnega delovnega urada.

Izseljevanje čeških rudarjev v Francijo.

V letu 1925 se je izselilo iz Češkoslovaške v Francijo 2929 rudarjev, dočim se je izselilo v l. 1924 4381 rudarjev.

Brezposelnost na Angleškem.

Kapitalistične časopisne agenture so še nedavno označile širnemu svetu veliko nazadovanje brezposelnosti na Angleškem. Namen teh poročil je bil prozoren: pokazati na uspehe konzervativne vlade v socialnih vprašanjih.

Po zadnjih poročilih pa so ta poročila netočna in je angleško delovno ministrstvo sporočilo v angleški spodnji zbornici, da je število brezposelnih naraslo za 74.558 koncem leta 1925.

Prva ruska revolucija.

Dne 22. januarja t. l. je poteklo 21 let, ko je izbruhnila prva ruska revolucija. Tega dne pred 21. leti se je množica delavcev pojavila na ulicah Petrograda pod vodstvom popa Gajdara. Njihova deputacija je predala carju Nikolaju prošnjo za zboljšanje bednega stanja delavcev. V sprevidu delavcev je bilo opaziti podobe svetnikov in tudi sicer so se delavci mirno obnašali in niso demonstrirali proti dinastiji. A dinastija ni pokazala srca za te bednike. Ruski car je odgovoril mirnemu in neoboroženemu delavstvu s puškami in svinčenimi krogli. Dotlej mirni delavci so spoznali, da njih rešitev ni v moledovanju in počili so iz zimske palače prvi streli kot znamenje splošne vstaje, ki je objela vso evropsko Rusijo in Sibirijo. In istočasno, ko je doživljala carska Rusija poraze v rusko-japonski vojni, so ruski delavci dali duška svojemu nezadovoljstvu. Car je bil v tem položaju primoran, da je uvedel v Rusiji konstitucijo. Druga upeha ta revolucija ni imela; nasprotno, bila je udušena v krvi, a delavsko gibanje se je nadaljevalo v času Stolypinove reakcije v podzemlju. Sila tega podzemeljskega gibanja je izbruhnila s tem večjo silo na dan leta 1917; zato je smatrati dogodke 22. januarja 1905. leta za uvod v veliko rusko revolucijo.

Balkanska strokovna konferenca.

Letos 9. aprila se bo vršila v glavnem mestu Bolgarije — Sofiji — konferenca strokovnih organizacij iz vseh balkanskih držav. Ob tej priliki bodo posetili zastopniki Mednarodne strokovne zveze vse važnejše industrijske centre Jugoslavije, kjer se bodo vršila zborovanja. Udeležili se bodo nadalje kovinarskega kongresa v Beogradu, kongresa Općega Radniškega Saveza in Saveza privatnih nameščenecv v Zagrebu.

Naše organizacije.

Rudarji.

Zabukovca. Unija sloven. rud., podružnica Zabukovca, sklicuje za nedeljo, 8. februarja, ob 10. uri dopoldne v društv. lokalu Iv. Cocelj v Megojicah, svoj 8. redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, 2. poročilo tajnika in blagajnika, 3. volitev novega odbora, 4. referat o strokovni organizaciji, 5. razno. Dolžnost vseh članov je, da se istega točno ob določenem času udeleže. Tudi drugim ne bo škodovalo, če kaj slišijo. — Odbor.

Lesni delavci.

Pozor! Neki inženir tovarne za vagono v Kruševacu v Srbiji išče potom Državne borze dela v Ljubljani mizarje in druge rokodelce. Plača se vsakemu obeta sijajna, in sicer na uro celih 5 dinarjev. Z ozirom na ta poziv opozarjamo vse mizarje ter druge delavce, da ne nasedajo takoj temu g. inženjerju. Če se morda kdo izmed delavcev odloči, da bo šel v Kruševac, mu svetujemo, da naj vsekakor zahteva urno najmanj 10 Din plače, ugodno stanovanje in dobro hrano. — Ker se je lansko leto, t. j. leta 1925 pod enakimi pogoji izvabilo večje število delavcev iz Maribora, opozarjamo, da niso imeli ti delavci niti stanovanja niti potrebne hrane. Poleg tega niso imeli skoro nobenega zaslužka. Ker se je batil, da tudi sedaj delavci nasedajo takim nakanam, opozarjamo delavce še enkrat, da se o stvari vsekakor preje dobro informirajo. Državno borzo dela v Ljubljani pa prosimo, da, ako pošlje delavce na delo, da se popreje informira na licu mesta, ter da preje sklence vedno pismeno pogodbo. Na ta način je omogočeno delavcem vsaj nekaj zaščite in zavarovanja.

Maribor. Osrednje društvo lesnih delavcev, podružnica Maribor, ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 14. marca ob 9. uri dopoldne v »Ljudskem domu«, Ruška cesta 7, s ledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora, 2. Volitev novega odbora, 3. Predlogi in nasveti. Ker so važne stvari na dnevnem redu, je dolžnost vseh članov, da se občnega zbora točno in zanesljivo udeleže. — Odbor.

Splošna Delavska Zveza Jugoslavije.

Hrastnik. V nedeljo, dne 28. februarja ob 9. uri dopoldne se bo vršil redni letni občni zbor sekcije steklarjev, in sicer v društvenih prostorih. Na dnevnem redu občnega zbora je tudi volitev obratnih zaupnikov. Pozivljamo vse steklarje, da se občnega zbora zanesljivo udeleže. — Odbor.

Iz revirjev, tovarn in delavnic.

Lesce. (Šikane v tovarni verig.) Do sijajne zmage delavstva pri volitvah v Delavsko zbornico so bile razmere v tovarni verig kolikor toliko znosne — čeravno ne take kot bi morale vladati v tovarni. Toda takoj po zmagi delavstva se je v tovarni vse obrnilo in vse »šarže« — od ravnatelja do predelavcev — so pričeli na vse mogoče načine šikanirati že itak izkoriščane delavce. Med drugimi je ravnatelj poslal tudi tri delavce na dopust in sicer ss. Žilija, Legata in Kolmanovo z izgovorom, da sedaj ni dela in da jih bo sprejel nazaj. Sedaj pa jih noče več sprejeti ter se izgovarja, da so bili začasno sprejeti. Toda g. ravnatelj, tak izgovor je jalov in ne drži! Zakaj ste pa sprejeli medtem druge delavce, ako ni dela? Mi sicer nimamo nič proti temu, ako najdejo posla tudi drugi naši sotrpini, vendar protestiramo proti krivici, ki jo dela g. ravnatelj onim, ki so bili v tovarni zaposleni in brez vsakega tehtnega vzroka odpušteni. — V oddelku varilnice bi se lahko zgodila velika nesreča. Dne 6. februarja t. l. so padla 4 m široka vrata, ki so nadomeščala strop v imenovanem oddelku, na tla in le slučajno je pripisovati, da ni bilo navzoče večje število delavstva, ampak bil je v kritičnem trenutku le eden navzoč, in sicer obratni zaupnik s. Stojan Alojz, ki je zadobil težke poškodbe na glavi in levi rami. Ali je to pravilno, ali ni dolžnost ravnateljstva, da se pobriga za varnostne odredbe v tovarni? — Tovarna je v zadnjem času upostavlja novi obrat in sicer za vlečenje žice, kjer so zaposleni trije delavci, ni pa poskrbljeno za nobeno varnost in se je že večkrat zgodilo, da so pri tem trpeli navzoči delavci. Tja naj gospodje pogledajo in odredijo vse potrebno, mesto da bi



Svoj k svojim!

Nekatere tvrdke se branijo oglašati v delavskem tisku. —

Delavski gospodar, delavska gospodinja se bosta branila njihovih izdelkov. —

Kdor ne oglašja v

„Delavcu“

naj ne išče odjemalcev med delavstvom!

Sodrug!

Zahtevajte po vseh brivnicah, kavarnah, gostilnah »Delavca«, »Delavec« naj ne manjka v nobenem javnem lokalu!

šikanirali delavstvo in ga pošiljali na dopuste. Ko je zaradi omenjene nezgode interveniral naš obratni zaupnik pri delovodju Vrečko in protestiral proti temu, da nekateri nahujskani mlečneži žalijo delavce, ki so pristaši socialističnega pokreta, mu je le-ta odgovoril, »naj drži svoj dolg gobec!« Temu krščanskemu delovodji naj bo povedano, da delavci nimamo gobcev in da bo prišel čas, ko bomo na ves glas povedali v obraz vsem, ki mislijo tako, da smo ljudje, ki hočemo pravičnega in človeškega obnašanja od strani gospodarstva v tovarni. — Sicer pa ima ta krščanski mož, Vrečko po imenu, še več zaslug. Vse pridobitve in olajšave, ki si jih pribori delavstvo potom svojih obratnih zaupnikov od ravnateljstva, ta gospod Vrečko omalovažuje in jih ne priznava, ampak dela tako kot mu velewa njegovo klerikalno srce — v škodo delavstva. Istotako je objubil, da bo vse rdečkarje spravil iz tovarne in ob službo! — Vprašamo g. ravnatelja, so li njegove odredbe veljavne, ali ima pravico g. Vrečko te odredbe uničiti in igrati vlogo nadravnatelja v tovarni? Ali hoče g. ravnatelj še nadalje dopuščati, da bo ta Vrečko grozil delavstvu z odpustom, ker niso njegovega prepričanja? Ako ne bo g. ravnatelj počutil tega klerikalnega agitatorja, da ne sme še nadalje tako ravnati z delavstvom, bomo mi sami prisiljeni napraviti konec tem krivičnim šikanam in podučiti tega naduteža, da smo mi tudi ljudje! — Poleg tega Vrečkota imamo pa še eno dobitnico v tovarni, in sicer nadvse »priljubljeno« Rožo, ki tudi na klerikalni podlagi deli krivico in pravico med delavce. In sicer pravico samo za svoje ovčice, za nas rdečkarje pa krivico. To se posebno vidi pri pregledovanju zvarjenih verig, kjer posebno budno pazi na naše delo, med tem ko svoje blagohotno spregleda. — Proti temu krivičnemu postopanju je bil sklican za četrtek, dne 18. februarja protestni shod, ki je nad vse dobro uspel. Delavstvo je napolnilo vse prostore gostilne pri Katrineku in energično protestiralo proti krivicam in nedostatom v tovarni. Tudi Roža je bila tam in skušala braniti podjetje in samo sebe, kar ji pa ni uspelo in so jo delavci do golega razkrinkali. Sprejeti so bili sledeči sklepi: Izvoljeni obratni zaupniki naj ponovno intervenirajo pri ravnateljstvu za zopetni sprejem odpuščenih delavcev na delo. Obenem naj se poroča o vseh nerednostih na Inšpekcijo dela v Ljubljani in na Zvezo kovinskih delavcev. Ako pa tudi to ne bo koristilo, tedaj naj se zahteva komisijonelno intervencijo Inšpekcije dela, da upostavi red v naši tovarni. To naj bo zadnji opomin vsem prizadetim, kajti delavstvo, ki je organizirano v razrednih strokovnih organizacijah, si bo znalo z fazredno borbo pridobiti svoje pravice nazaj. Delavstvu tovarne verig pa ključemo: Vsi v razredne, enotne strokovne organizacije, ki ščitijo izkoriščane pred izkoriščevalci! Opazovalec.

Jesenice. Kako le pri nas izgledal volilni boj. Predsednik bratovske skladnice KID g. dr. Obesnel si je vtepel v glavo odgovornost pri razdeljevanju glasovnic, čeprav so po drugih krajih razdeljevali glasovnice obratni zaupniki ali vsaj prvi trije delavci, ki so vpisani v volilnem imeniku. Pri vsem tem obnašanju dr. Obesnela smo dobili prav jasen vtis, da dela to le kot prikrit pristaž neke stranke. Ker nismo videli nobenega drugega izhoda, smo se dogovorili in sporazumeli v toliko, da je g. Obesnel odločil kraj, delavski zaupniki pa čas razdeljevanja in sicer v dneh od 18. do 23. januarja v tovarni in od 25. do 26. januarja v pisarni Bratovske skladnice v prisotnosti treh obratnih zaupnikov in enega uradnika iste zavarovalnice. Kakšnih sredstev so se posluževali posamezni eksponenti meščanskih strank pri teh volitvah? Prvi dan razdeljevanja glasovnic je dvignil kuverto med drugimi tudi Benedičič Ludvik, delavec v Martinarni, katerega pa je takoj, ko je izstopil iz lokala, pozval narodni socialist Zupan Valentin, strojnik v Martinarni, da mu izroči glasovalno kuverto. Benedičič mu je odvrnil, da je še ni podpisal, na kar mu je Zupan potegnil kuverto iz rok s zadržkom, da jo bo že on podpisal. Ker pa je Benedičič kljub temu zahteval kuverto nazaj, je izjavil Zupan, da jo zvečer dobi nazaj in na ta način mu jo je odnesel. Ko smo zaznali za ta slučaj »demokracije«, smo svetovali Benedičiču, da Zupana ponovno pozove k vrnitvi glasovnic, kar je tudi storil; na to opozorilo je dobil odgovor, da jo je že odposlal. Ker pa je Zupan Valentin čutil, da ga utegnemo ovaditi ne radi zaplembe, temveč radi falzificiranja podpisa, je kuverto po dveh dneh Benedičiču vrnil zapečaten z glasovnico, glasečo za Juvanovo listo. — Osebnega blatenja naših kandidatov se je poslužil tudi demokrat in kandidat za Delavsko zbornico Ravnik Janko iz žebjarne in sicer isti, ki je obenem tudi v jeseniškem občinskem odboru in ki je glasoval proti predlogu naših sodrugov v občinskem odboru, ki so stali na stališču, da naj se proprava občinskih potov izvrši na račun lesnih trgovcev in posestnikov, kateri s prevažanjem lesa najbolj izrabljajo in razdrapajo občinska pota, je imenovani demokratski

odbornik s svojim protiglasovanjem dokazal, da mu je več za lesne verižnike in posestnike, kot pa za delavstvo iz jeseniške občine. Iz tega je tudi lahko posneti, kakšno vlogo bi igral kot zastopnik demokratske stranke v Delavski zbornici, če bi bil slučajno izvoljen. — Kako nesramno je vpitje klerikalcev v njihovem časopisu o nasilju naših zaupnikov, naj vam služijo sledeči dokazi: Ker so videli klerikalci, da kljub njihovi demagogiji nimajo uspehov pri volitvah v Delavsko zbornico, so pričeli šikanirati pri delu naše sodruga; tako je n. pr. Jensterle Luka, topilec v Martinarni, dal v svoji onemogli jezi povelje našemu sodrugu Jugovic Jakobu, da mu mora napraviti k vsakemu šaržu po 6 do 7 železnih drogov, da bo pomnil, kdaj so bile volitve v Delavsko zbornico. Razume se, da se je od naše strani napravilo korake ter interveniralo pri mostru dotičnega obrata ter s tem isti način šikanacije preprečilo. Drugi dokaz klerikalne pravičnosti in demokracije je sledeč in se je dogodil v gostilni jeseniškega župana Čufer na Savi. Tam je bilo zbranih dne 19. jan. zvečer nekaj delavcev, med katerimi je bil neki P., ki je plačal nemu volilcu osminko žganja in nekemu 1 liter vina, da bi volila klerikalno listo. Pa klerikalno žegnano žganje ni nič zaleglo, ker dotičnik je tudi volil našo listo. — Skoro bi pozabili poročati tudi o policijski špijonaži razredno-zavednih Brnotovcev, ki so kot policijski agenti vohunili in izpraševali posameznike, v kakšnem stanju so izročili našim zaupnikom glasovalne kuverte, t. j. v zalepljenem ali v odprtem stanju. Kaj si je g. Znidar mislil pri tem, si mi lahko sami predstavljamo. Doznali smo po izjavah onih, ki so volili Bernotovo listo, da so izročili kuverte Znidarju le iz boječnosti, da bi jih pri delu ne šikaniral. To pa ni in ne bo po mnenju Znidarja nikak teror, pač pa prava proletarska demokracija!

Ljubljana. (Pivovarniški delavci.) Dne 11. februarja se je vršil občni zbor sekcije pivovarniških delavcev, podružnice Zveze živilskih delavcev Jugoslavije v Ljubljani. Občni zbor se je vršil v prostorih gostilne »Reinighaus« in ga je otvoril s. Sušteršič s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo starega odbora in kontrole; 2. volitev novega odbora in 3. razno. — Poročilo predsednika je izostalo, ker je stari predsednik popolnoma zanemaril svojo funkcijo. Poročilo tajnika in blagajnika je podal s. Lotrič. Za kontrolo sta poročala ss. Sušteršič in Presetnik. Po zaslišanju poročil bivših funkcionarjev se je vršila kratka debata, nakar se je izvolil novi odbor. Izvoljeni so bili: ss. Ivan Tomc, predsednik; Anton Sušteršič, podpredsednik; Jože Stefančič, tajnik; Stane Lotrič, blagajnik; Karol Podbršček, Ivan Bevc, Franc Nebec in Ivan Poljanšek, odborniki. Kontrola: France Presetnik in Jože Arko. — Po končanih volitvah je prevzel s. Tomc mesto predsednika in v kratkem govoru povdarjal pomen strokovne organizacije in o nalogah sekcije pivovarniških delavcev. Kot zadnji je govoril se zastopnik Strokovne komisije s. Ivan Makuc, ki je navzoče vzbujal k samozavesti ter toplo priporočal združenje vspega delavstva pivovarne »Union« v enotno, razredno zavedno strokovno organizacijo. Pozivljamo vse delavstvo pivovarne »Union«, da se na tem občnem zboru začitane poti drži in tako upostavi svojo organizacijo. I. T.

Književnost.

Vsi naročite to knjigo!

Izšla je debela knjiga v velikem formatu in obsegu čez 100 strani pod naslovom:

KARL MARX.

To je delo nemškega pisca Beera. Slovensko izdajo je priredil s. Štukelj. Knjigi je podal slovarček tujih besed, ki bo zelo prav prišel vsakemu delavcu, ki dnevno srečava razne tuje izraze, pa jih ne razume. Ta knjiga je izšla v Nemčiji v dveh letih v štirih izdajah. Postala bo najbolj priljubljeno čtivo tudi slovenskega delavstva. Saj ta knjiga tako lepo razloži ves socializem, kakor nobena druga.

Vsebina knjige je sledeča:

Marxova pomembnost. — Heglov vpliv na Marxa in delo mladih Heglovcev. Marxova učna doba. Njegovi starši in prijatelji. Vstop v življenje. Nastanek marksizma. Revolucionarno vrenje štiri-desetih let. Revolucije 1848—50 l. Marxovo trpljenje in delovanje v Londonu. Prva internacionala. Pariška komuna. Marxova smrt. Materialistično zgodovinsko naziranje. Razred, razredni boj in razredna zavest. Vloga delavskega strokovnega in političnega gibanja. Proletarska diktatura. Marxovi gospodarski nauki. Propad kapitalistične in stvarba socialistične družbe itd.

Vsakega delavca in delavko mora zanimati ta prebogata vsebina, ki nam jo nudi knjiga »Karl Marx« v prevodu s. Štuklja. Izšla je »Zadružni založbi« in stane le 20 Din. Razprodajalci imajo 25 odstotkov popusta. Naroča se jo lahko tudi pri Strokovni komisiji.

Razno.

»Narodno« delavstvo. Narodni socialisti se odlikujejo po tem, da vedno napačno računajo in se zato vedno napačno prodajajo. Pri zadnjih volitvah v delavsko zbornico so se prodali demokratom. Demokratski podjetniki so s terorjem dobili nekaj glasov. »Nova Pravda« pa sedaj sanja o močni fronti »narodnega« delavstva. Seveda so vsi delavci toliko narodni, kolikor pripadajo po svojem jeziku nemu narodu. Imajo pa v sebi tudi toliko narodne zavesti, da se bodo odločno borili proti vsem narodnim podjetnikom, ki hočejo samo izžemati narod zase. Ta delavski boj pa je uspešen edino-le v enotnih razrednih strokovnih organizacijah.

Boj napovedujejo. Krščansko-socialni »Pravici« povzroča naša volilna zmaga še vedno velike želoedne krče. Zato kliče krščanske socialiste v boj proti enotnim strokovnim organizacijam. To pomeni, da je Jugoslovanski strokovni zvezi več za Korošca in klerikalizem, kakor pa za delavske interese. Ker delavstvo to vedno bolj čuti, se tudi organizira v ZDSZJ.

Prva skupščina nove delavske zbornice se bo sestala 7. marca.

»DKL« in Lovro Klemenčič. Gustinčič je s svojo sulico dregnul tudi Lovra Klemenčiča. Ta ga je pa še krepkeje sunil nazaj. Sedaj se pa »DKL« opravičuje, da ga ni mislil tako dregniti, ampak drugače . . . To se imenuje »ravna linija«.

Zahvala. Podpisana se prsrčno zahvaljujem za zbrano podporo 343.75 Din, ki so jo zbrali delavci in delavke tovarne »Titan« v Kanniku. Zahvaljujem se tudi odboru podružnice SMRJ, ki je k tej podpori pripomogel. — Frančiška Pengor, delavka tovarne »Titan« v Kanniku.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R.Z.Z.O.Z.
 Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA C. 36—38 Telefon 324
 MODERNO IN HIGIENSKO UREJENA PEKARNA
 Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

Stampilje
 iz kavčuka in kovine, etikete, vsakovrstne graverske izdelke priporočila industrijskim podjetnikom in obrtnikom
 Anton Černe Ljubljana